

Pedagogisch beleid
Het Fantaziehuis
-kinderdagverblijf

Fantasia is...

iets wat je maakt dat je verzint;
misschien een olifant met blauwe stippen
(Denise, 9 jaar)

Voorwoord

Juni 2009 opende Het Fantaziehuis haar deuren. Een nieuw kinderdagverblijf met een geheel eigen visie. Van hieruit hebben we in gezamenlijkheid met een afvaardiging van het team een pedagogisch beleidsplan ontwikkeld.

Inmiddels heeft ons pedagogisch beleid een aantal opfrisbeurten gehad. Aan deze laatste versie zijn een aantal praktische punten toegevoegd en is het beleid op sommige punten aangescherpt welke ingegeven zijn door de Nieuwe Wet Kinderopvang, welke vanaf 2018 gelden.

Ons pedagogisch plan is een levend document. In de afgelopen jaren hebben we onderwerpen geëvalueerd binnen het team en de oudercommissie. Sommige onderwerpen kunnen aangescherpt worden en in de afgelopen jaren hebben we soms andere keuzes gemaakt.

We blijven groeien en in ontwikkeling. Net als alle kinderen die we dagelijks ontvangen en die we een waardevol thuis willen bieden.

Veel leesgenoegen met dit pedagogisch beleidsplan.

Wendy Tollenaar, Viola Tollenaar (*directie Het Fantaziehuis*)

Fantasia is...
water dat net een spiegel is
(Bilal, 11 jaar)

Het Fantaziehuis

Het Fantaziehuis zet je wereld op zijn kop. Het Fantaziehuis laat zien dat de wereld zoals jij die leert kennen soms nog mooier, gekker, grappiger en verrassender is dan je denkt. Waar vind je een plek waar je alles mag dromen, vragen stellen, antwoorden geven en alles mag denken wat je in je dagelijkse leven misschien niet durft te denken? Een plek waar jij mag zijn en waar je jezelf in vrijheid, met liefdevolle ondersteuning, mag ontwikkelen. In Het Fantaziehuis leer je door actief te ervaren en beleven. En alle zintuigen, kijken, voelen, ruiken, horen, proeven, worden daarbij actief aangesproken.

Horen, zien, proeven, voelen en ruiken in Het Fantaziehuis.

Het Fantaziehuis is een bijzonder huis waar de vijf zintuigen centraal staan. In de eerste plaats draait het binnen het kinderdagverblijf om goede, zorgzame en liefdevolle opvang van kinderen in de leeftijd van 0 tot 4 jaar. Zowel kinderen als ouders moeten zich veilig en welkom voelen in Het Fantaziehuis. Dat betekent onder andere investeren in goede zorg, goed personeel en een inspirerende omgeving.

1. Jong, kunst en creativiteit

Het Fantaziehuis stimuleert fantasie en creativiteit en wil kinderen in aanraking laten komen met diverse kunststijlen en vormen. We zien creativiteit als een wezenlijk onderdeel in de ontwikkeling van ieder mens, te beginnen bij het kind. Kunst draagt bij aan het leren begrijpen van en reflecteren op de wereld om je heen en wat jij daar als individu in kan betekenen. Kunst biedt schoonheid, verrijkt en geeft levensdrift. Daar willen we in Het Fantaziehuis aandacht aan geven, hoe klein misschien ook. Bij de babygroepen doen we dit op een laagdrempelige en kleinschalige manier. Voor jonge baby's is alles een prikkel, alles is nieuw. De keuze van (kunst) creatieve activiteiten wordt gedoseerd aangeboden.

We hebben inmiddels verschillende kunstzinnige activiteiten in Het Fantaziehuis. Dat varieert van het uitnodigen van kinderboekschrijvers tot het werken met beeldend kunstenaars tot het verzorgen van kleine concerten door muzikanten. We hebben inmiddels een goed contact opgebouwd met de Hogeschool voor de Kunsten Utrecht. Regelmatig hebben we theatermakers over de vloer die werken voor en met jonge kinderen. Wij bieden hen een plek om hun voorstelling

te ontwerpen en te repeteren. De makers leren hun doelgroep kennen en de kinderen komen in aanraking met diverse kunstvormen zoals beweging-, en muziektheater.

1.1 Inrichting en vormgeving

Het Fantaziehuis is met zorg ingericht. Wanneer je binnenkomt willen we dat je je welkom voelt, zowel ouders als kinderen.

Iedere ruimte heeft een eigen kleur. De indeling op de groepen is veelal hetzelfde, zodat er een herkenbare lijn te ontdekken valt. Elke groep heeft een eigen kunstwerk aan de muur hangen. Het kunstwerk is een dier, gekoppeld aan de naam van de groep. De kunstwerken zijn gemaakt door verschillende kunstenaars in verschillende stijlen. Zo heeft elke groep een identiteit en eigenheid en is er voldoende ruimte om de groep 'eigen' te maken. Het merendeel van de groepskunstwerken is gemaakt van vrijwel kosteloos materiaal. In ons gebruik van materialen kijken we naar duurzaamheid en recyclen.

Om gezelligheid, warmte en huiselijkheid te creëren heeft elke groep ongeveer dezelfde ingrediënten: een bank, groot kunstwerk aan de muur, open speelkast, kleden, kussen, vintage lampjes, gordijntjes en veel kunstwerken van de kinderen door de ruimte.

De hal in Het Fantaziehuis doet dienst als ruimte om kunst tentoon te stellen. Een aantal keren per jaar wordt de hal aangekleed met werk en materiaal van de kinderen. We werken vanuit fantasievolle thema's (bijvoorbeeld 'wit', 'frisse start', 'glitters', 'zaden en pitten'). De thema's wisselen om de zes weken. Wij hebben een kunstjuf die de thema's en materialen verzorgt. Zij brengt aan het begin van een nieuw thema materialen op de groep. Medewerkers weten dit van tevoren niet. Dus samen met de kinderen gaan zij een gezamenlijk onderzoek aan. Dingen die gemaakt worden kunnen na afloop in de hal tentoon gesteld worden.

In de gang hebben we een atelierkast met een keur aan materialen. Kinderen kunnen hier naar hartenlust knutselen. De kast is zo opgesteld dat kinderen zelf hun eigen materiaal kunnen kiezen en pakken.

1.2 Activiteiten

Bij het aanbieden en uitvoeren van activiteiten staat het proces centraal.

Hoe voelt en ruikt rozemarijn? Wat zijn harde voorwerpen? En wat kun je allemaal doen met pasta? Wat kun je verzinnen bij een kartonnen doos? En wat voor geluid maakt water eigenlijk?

Het kind heeft hierin een actieve, leidende rol. Grotere kinderen helpen kleinere kinderen en ontdekken samen. Elk kind heeft zijn eigen ontwikkeling en ontdekkingstocht, maar stimulanen en hulp van andere kinderen is heel belangrijk in die groei. Naast activiteiten die de leidsters aanbieden, nodigen we met regelmaat gastdocenten uit, die met de kinderen activiteiten ondernemen. Dat kan bijvoorbeeld iemand zijn die beeldend werk met de kinderen gaat maken of een danseres die een aantal danslessen komt geven. We hebben jaarlijks een samenwerking met twee groepen studenten van de Hogeschool voor de Kunsten Utrecht. Verder werken we structureel met een aantal muzikanten en zijn er jaarlijks meerdere workshops (bijvoorbeeld dans, viltten).

1.3 Dagelijkse activiteiten

Kinderen worden bij dagelijkse activiteiten betrokken, zoals ramen beschilderen, boodschappen uit de keuken halen, fruit klaarmaken, kleine huishoudelijke activiteiten zoals de tafel schoonmaken met water en sop. Ook samen koken (bijv. verse pizza's maken, pasta koken en koekjes bakken) is een terugkerende activiteit.

De activiteiten vinden niet altijd plaats met alle kinderen tegelijkertijd. Soms werkt het beter om in kleinere groepjes te werken, zodat de leidster meer individuele aandacht kan geven en het proces kan begeleiden. Kinderen mogen kiezen of ze aan een bepaalde activiteit meedoen. Wanneer een kind bijvoorbeeld liever met auto's, blokken, poppen speelt in plaats van koken, zullen we dat respecteren.

1.4 Buiten spelen

Buiten zijn en spelen is een belangrijk onderdeel binnen het programma van ons kinderdagverblijf. Er wordt naar gestreefd om twee keer per dag naar buiten te gaan (in de winter of bij slechter weer minimaal eenmaal per dag). Ook daar is de wereld een grote ontdekkingstocht. De grote, natuurlijke tuin biedt voldoende gelegenheid tot rennen, fietsen, klimmen en klauteren, voelen aan planten, bomen en gras.

De moestuin wordt samen met de kinderen verzorgd, aan de kruiden wordt geroken en er wordt uit geproefd en gegeten.

1.5 Muziek

In het Fantaziehuis wordt veel muziek gespeeld en beluisterd. We zingen liedjes en spelen met instrumenten, maar er wordt ook geluisterd naar muziek.

Muziek wordt functioneel ingezet. Het kan zijn dat we kinderliedjes luisteren en meezingen. Maar er kan ook gedanst worden op muziek. Of muziek kan dienen als sfeermaker op de achtergrond, bijvoorbeeld om rust te creëren.

De inzet van muziek is bewust. Er wordt gekozen voor verschillende muziekstijlen, dus zowel kinderliedjes, klassiek, instrumentaal, jazz, disco of wereldmuziek.

We kiezen er bewust voor om geen muziek te draaien van bijvoorbeeld K3, Kabouter Plop of ander nogal commercieel materiaal. We denken dat deze muziek – buitenom Het Fantaziehuis – voldoende aanwezig is in de wereld van het kind.

We kiezen voor muziek die rijk is aan muzikaliteit, klank en ritme. We willen de kinderen een diversiteit aan stijlen aanbieden om hun muzikale belevenis aan te wakkeren en te vergroten.

Elke maand komt muzikant Freek muziek maken met de kinderen. Freek werkt altijd interactief met de kinderen; er wordt contact gezocht en gemaakt via de muziek. Freek heeft hiervoor de feestkoffer en de stiltekoffer. De eerste is vooral gevuld met instrumenten om extravert te werken (toeters, trommels, stokken). De stille koffer kent meer rustgevende muziekinstrumenten (klankschalen, hapi drum, tokkelinstrumenten, belletjes).

1.6 Boeken

Het lezen van en kijken in boeken vinden we belangrijk en leuk. Lezen, zowel voorlezen als zelf in boekjes kijken, stimuleert de fantasiewereld van het kind. Lezen draagt tevens bij aan de ontwikkeling van taal. We hebben boeken waar de kinderen zelf in mogen kijken en lezen. Tevens hebben we op alle groepen prentenboeken die leidsters samen met de kinderen lezen. Het Fantaziehuis doet elk jaar mee met Het Nationale Voorleesontbijt, waarbij we gasten uitnodigen om te komen voorlezen.

Er wordt zorgvuldig gekeken naar welke boeken aangeschaft worden. Uiteraard hebben we onze klassiekers in huis ('Rupsje Nooit genoeg', 'Kikker', 'We gaan op berenjacht', enz). We kijken goed naar wat er op het gebied van kinderboeken per jaar wordt uitgebracht door de verschillende uitgeverijen en schaffen elk jaar nieuwe boeken aan.

We zijn lid van de bibliotheek. Om de paar weken worden er nieuwe boeken gehaald, zodat er afwisseling is in ons boekenaanbod.

1.7 Yoga

Sinds enkele jaren krijgen de kinderen van de 3+ groep meerdere keren per week yoga. Dit doen we soms op de groep, maar meestal vindt dit plaats in de woonkamer. We hebben een aantal medewerkers in huis met een yoga opleiding en deze wijze van bewegen zetten we graag in. De kinderen ondervinden het plezier van het bewegen. Het omgaan met je lijf en wat je lijf allemaal kan is een ontdekking voor elk kind. Op jonge leeftijd raken kinderen vertrouwd met hun lijf en de mogelijkheden van dit lijf. Ook zorgt yoga voor rust, die we met elkaar creëren en de kinderen gaan vervolgens vanuit ontspanning weer verder met de dag.

Yoga komt ook aan bod bij de dreumes/peutergroepen maar wat minder structureel; dit zijn korte kennismakingen met yoga.

1.8 Spelmateriaal

Wij besteden aandacht aan het uitkiezen van spelmateriaal wat wij op ons kinderdagverblijf gebruiken en aan de kinderen aanbieden. Onze voorkeur gaat uit naar natuurlijke materialen en minder naar plastic speelgoed. Daarnaast vinden we het belangrijk dat het speelgoed kinderen uitdaagt en het hen de kans geeft iets te ontdekken. Speelgoed wat een batterij nodig heeft gebruiken wij bij voorkeur niet.

Naast het gebruikelijke aanbod zoals puzzels, bouwmaterialen, auto's, poppen en ballen hebben we spelmateriaal voor bewegingspelen en voor de fijne motoriek. Voor de oudste kinderen hebben we materiaal dat ook in kleuterklassen gebruikt wordt. Dit gebruiken we bijvoorbeeld als kinderen interesse tonen in letters, cijfers en constructiemateriaal.

We bieden spelmateriaal op verschillende manieren aan. Soms staat de spellenkast open, zodat kinderen zelf mogen pakken. Op een ander moment bieden we kinderen juist een beperkte hoeveelheid aan. Dat is afhankelijk van de groep kinderen en de dynamiek die op dat moment heerst.

Bij de kleine baby's geven we er de voorkeur aan om te werken met open materialen. Dit houdt in dat kinderen er zelf betekenis aan geven. Denk hierbij aan verschillende ballen, bakjes, stofjes.

2. De ontwikkeling van het kind

Elk kind ontwikkelt zich; emotioneel, motorisch, cognitief, relationeel, creatief. De ontwikkeling van een kind gaat in fases en in die fases zullen al die ontwikkelingslagen aangeboord worden. Soms treedt het één wat meer op de voorgrond, soms het ander. Denk maar eens aan een baby die druk bezig is met leren omrollen; dan wordt het fysiek motorische aangesproken. Of de driejarige peuter die steeds de eerste letter van zijn naam herkent en deze wil tekenen en schrijven, waarbij de cognitie wordt aangeboord. Of de tweejarige dreumes die altijd bij dat ene meisje in de zandbak wil spelen en steeds aan haar haar zit, omdat ze van die prachtige krullen heeft. Hier speelt relationele ontwikkeling een rol. Al deze ontwikkelingen kennen fases en kennen gemiddelden, waarbij we min of meer uit gaan van leeftijd adequaat gedrag.

Het valt op als een baby weinig contact maakt, een tweejarige nog niet loopt en als een driejarige niet praat. Echter, met dit voorbeeld willen we aangeven dat gedrag soms niet geheel bij de leeftijd en/of ontwikkelingsfase past, maar dat we als Fantaziehuis juist een plek willen zijn waarin niet het gemiddelde 'geldend' is. Binnen het Fantaziehuis mogen ontwikkelingen, ook als deze misschien niet zo logisch en 'gemiddeld' zijn, er zijn en tot bloei komen. We gaan uit van de autonomie van elk kind. Elk kind zal zijn/haar eigen ontwikkelingen in haar eigen tempo en ritme volgen. En daar willen wij de mogelijkheden toe scheppen; dat dit in alle volheid tot bloei kan en mag komen.

Dat neemt natuurlijk niet weg dat, wanneer wij bijzondere ontwikkelingen en gedrag zien, ons dat zal opvallen en wij dit zeker bespreken. Met elkaar, met ouders, altijd vanuit de vraag; wat geeft het kind aan en wat heeft het van ons nodig?

Pedagogische doelen

Het Fantaziehuis werkt vanuit de kernwaarden kennis, kunde en liefde, waarbij het kind centraal staat. We werken iedere dag aan de basisdoelen zoals beschreven in de Wet Kinderopvang:

1. We bieden kinderen een warme, veilige, sfeervolle en stimulerende omgeving. De autonomie van het kind, binnen de context van het samen zijn en samen leven staat centraal. Elke dag waarborgen we de emotionele veiligheid van het kind.
2. We stimuleren kinderen spelenderwijs in hun motorische, cognitieve, taal- en creatieve ontwikkeling. Kinderen ontdekken spelenderwijs hun persoonlijke ontwikkelingslagen. Het kind leert zichzelf kennen; dit draagt bij aan hun zelfstandigheid. We noemen dit persoonlijke ontwikkeling.
3. We stimuleren en inspireren kinderen in contact met de ander. Dit betreft andere leeftijdsgenootjes, volwassenen en de omgeving waarin zij leven en spelen. Kinderen leren spelenderwijs wat contact met de ander en de omgeving inhoudt. Het kind ontwikkelt zich in

het aangaan van contact en het opbouwen van een relatie met de ander en de omgeving. We spreken hierbij van sociale ontwikkeling.

2.1 Emotionele veiligheid

Aandacht, zorg en liefde voor kinderen draagt bij aan de emotionele veiligheid van ieder kind ('alles wat aandacht krijgt groeit'). We zorgen voor een liefdevolle omgeving, waarbij elk kind zich welkom voelt. Elk kind wordt begroet bij binnenkomst. We communiceren veel op ooghoogte van het kind, zodat het contact directer is. Emotionele veiligheid wordt ook gecreëerd doordat groepen een vast dagritme hebben, afgestemd op de verschillende leeftijdscategorieën. Dit maakt de dag overzichtelijk en voorspelbaar. Kinderen weten waar zij aan tot zijn. Er zijn vaste momenten voor de start van de dag (bijvoorbeeld in de 3+ groep elke dag om 9.15 uur beginnen in een kring), het eten en drinken, slapen/rusten en spelen. Soms kan er ietwat afgeweken worden van vaste tijdstippen. Soms zijn kinderen nog heerlijk in hun spel en kan de leidster zien dat het eetmoment beter een kwartier later kan. Of juist dat er opgemerkt wordt dat de kinderen vermoeid zijn en je dus beter wat eerder aan tafel gaat. Ook hierbij is het kijken naar het kind, de groep van belang. De structuur biedt houvast, maar altijd in verbinding met wat de kinderen op dat momenten vragen in hun behoefte tot ontwikkeling en leren.

2.2 Persoonlijke ontwikkeling

De autonomie van het kind, binnen de context van de het gezamenlijke (het samen zijn met elkaar in Het Fantaziehuis) staat centraal. Ieder kind neemt hierin een unieke positie in. Elk kind krijgt de ruimte en de tijd om tot ontwikkeling te komen. Dit betreft cognitief, sociaal – emotioneel, fysiek- motorisch en relationeel. We benadrukken de ontwikkeling van de autonomie van het kind altijd binnen de gemeenschap van het geheel. Het kind komt in verschillende situaties terecht waar ook de ander is. Het kind komt begrippen tegen als delen, zorgen voor de ander, vriendschappen, samenwerking en ontwikkelt daar een eigen positie in.

Het individuele belang staat in verbinding met het belang van de groep. Elke kind heeft eigen verlangens, wensen, gedachten, ideeën, gedragingen. We hechten er waarde aan dat elk kind zich hierin gehoord en gezien wordt. Dat doen we door te luisteren, te kijken, te praten, te spelen. We tonen respect naar individualiteit van het kind, opdat het kind hierdoor vertrouwen krijgt en in zichzelf gelooft. Het kan voorkomen dat we een groepsactiviteit bedenken en een kind dit niet wil of niet kan, om welke reden dan ook. We vinden dat kinderen de kans mogen krijgen niet te 'moeten' doen wat de groep doet. We nodigen kinderen uit tot een gezamenlijke activiteit; we laten zien dat dit fijn, leuk en gezellig kan zijn. Maar we gunnen het kind hierin ontwikkeling; soms is een kind er niet aan toe. We gaan ervan uit dat, ondanks dat een kind niet meedoet aan een activiteit en iets anders kiest, het kind er toch iets van mee krijgt.

We stimuleren en nodigen kinderen uit om aan verschillende activiteiten deel te nemen en met een diversiteit aan materialen te spelen. Zo ontwikkelt het kind zich al spelende en op alle, eerder genoemde, ontwikkelingslagen. We moedigen aan om nieuwe dingen uit te proberen. Dit levert naast plezier ook 'kunde' op; het kind leert iets en krijgt hier een positief gevoel bij. Ook het

opnieuw proberen van activiteiten daagt het kind uit zijn, haar grenzen te verleggen en te kijken of 't kind dit prettig vindt en of hij/zij een stapje zet in de ontwikkeling.

Kinderen mogen emoties tonen. Medewerkers benoemen emoties en tonen deze ook zelf. Blijheid bij een medewerker werkt aanstekelijk en heeft een positieve invloed. We geven ruimte aan emoties en gevoelens van kinderen; deze mogen er zijn. Door emoties te uiten ontwikkelt het kind zich ook in zichzelf leren kennen. Soms kunnen emoties erg heftig zijn. Ook dat mag. Soms mag een kind keihard huilen of woede uiten. Het groepsbelang wordt hierbij wel in de gaten gehouden. Uit woede kan een kind een ander kind bijvoorbeeld bijten; dan is de situatie niet veilig meer voor een ander kind. Het is dan zaak om het kind uit de situatie te halen. De kwaadheid mag er nog steeds zijn, maar zonder gevaar voor de ander. We gaan ervan uit dat het kind in de woede ook om hulp vraagt en daar heeft het kind de medewerker voor nodig.

2.3 Sociale ontwikkeling

Kinderen mogen zelf onderzoek doen in de situaties die ze tegen komen. Spelen is hierin een belangrijk middel; het bevordert verbeelding, communicatie, interactie, samenwerking en autonomie. Kinderen verhouden zich tot zichzelf, de ander en de ruimte waarin het kind zich beweegt.

Alle ontwikkeling gaat gepaard met vallen en opstaan en ieder kind doet dat op eigen wijze. Wij volgen, stimuleren en inspireren het kind hierin.

We vinden het van belang dat kinderen leren en zich ontwikkelen, van en door de ander. Kinderen spelen met elkaar, imiteren, dagen uit en zorgen voor elkaar. Wij creëren een veilige omgeving waarin zij dit kunnen ontplooiën.

Hieronder gaan we in op een aantal elementen met betrekking tot sociale ontwikkeling:

Vriendschappen

Op een groep zie je vriendschappen ontstaan. Het hebben van een vriendschap is een belangrijke sociale ontwikkeling in het leven van een kind. Vandaar dat wij vriendschappen respecteren. We laten zien dat vriendschap met iemand prettig is, we benoemen wat leuk en fijn is in het samenspelen.

Soms kunnen vriendschappen zo hecht worden dat er weinig ruimte is voor andere kinderen en kinderen zich buitengesloten voelen. We zoeken altijd een balans in het beleven van de vriendschappen en het contact maken met de anderen. Dit kan eenvoudig door bijvoorbeeld in de ochtendkring naast je vriendje/vriendinnetje te zitten en tijdens een ander moment het kind te stimuleren om een activiteit met een ander kind uit te voeren of samen te spelen.

Wij stimuleren vriendschappen, contact en interactie door kinderen te motiveren met elkaar te spelen. Wij noemen de namen op aan het begin van de dag waarmee we kinderen alert maken op elkaars aanwezigheid. De kinderen van de 3+ groep De Voetjes beginnen op een kleedje in de kring.

Conflicten

We leren kinderen om zelf conflicten op te lossen. In eerste instantie houden wij ons op een afstand en observeren het conflict. Wanneer dat nodig is helpen wij met het oplossen van het conflict. Maar wij geven er de voorkeur aan dat kinderen het conflict zelf op lossen. Wij laten ons hierbij leiden door veiligheid.

Vanuit de theorie van Thomas Gordon streven wij ernaar om een kind niet te straffen of te belonen. Wel spreken wij het kind aan op gedrag. Wij vertellen het kind wat de gevolgen zijn van zijn/haar gedrag en wat wij daarbij voelen (wat dat met ons doet) en denken. Wanneer een kind een ander kind pijn doet leggen we uit dat dit geen gewenst gedrag is. We laten zien wat het met de ander doet ('hij/zij heeft pijn als jij hem/haar slaat en daar wordt hij/zij verdrietig van').

Wanneer negatief gedrag zich vertaalt in een patroon gaan we op zoek naar het 'waarom' kinderen ongewenst gedrag vertonen, wat is de achterliggende reden? En wij geven zelf het goede voorbeeld. We gaan in gesprek met ouders als we vragen/opmerkingen hebben over gedrag. We proberen qua aanpak overeenstemming te bereiken, zodat het voor het kind duidelijk is. We benadrukken hierbij dat we dit gedrag niet per definitie problematiseren; we kijken vanuit mogelijkheden om het kind te helpen. We gaan ervan uit dat geen enkel kind negatief gedrag vertoont omdat hij/zij dit fijn vindt.

Waarden en normen

Iedereen, ongeacht zijn levensovertuiging, respecteren wij en iedereen is welkom op ons kinderdagverblijf. Wij vinden wederzijds respect belangrijk. Door zelf het goede voorbeeld te geven bevorderen wij goed gedrag. Wij maken afspraken met elkaar, houden rekening met elkaar en luisteren naar elkaar. Wij willen duidelijk zijn in wat wel en niet mag en dit uitleggen aan de kinderen. We hebben respect voor het 'anders zijn' van de ander.

2.4 Inspiratiebronnen

Bij de ontwikkeling van dit pedagogisch beleid hebben wij ons laten inspireren door een drietal pedagogen en een pedagogische methode. Als inspiratiebronnen hebben we gekozen voor *Thomas Gordon*, *Emmi Pikler*, *Aletha Solter* en de filosofie *Reggio Emilia*.

Thomas Gordon richt zich onder andere op het opbouwen van relaties op basis van wederzijds respect. Dit kan bewerkstelligd worden door actief luisteren, ik-boodschap toepassen en win-win methode hanteren. Uitgangspunt is een goede communicatie. Er wordt naar elkaar geluisterd, kinderen worden gehoord. Conflicten worden zo harmonieus mogelijk opgelost, waarbij het bijbrengen van verantwoordelijkheidsgevoel een rol speelt. Leidsters houden in deze wel de regie; zij luisteren en spreken een kind aan op gedrag en wat dat teweeg brengt bij henzelf of andere kinderen.

Aletha Solter richt zich met name op de ontwikkeling van baby's. Zij pleit er onder andere voor om kinderen de gelegenheid te geven hun emoties te uiten. Baby's vertellen hun verhaal en tonen emoties door onder andere te huilen. Dit mag toegelaten worden in plaats van dat je direct het

huilen probeert te stoppen. Je geeft baby's de ruimte om door middel van huilen hun verhaal te laten doen. Soms is het huilen een teken van honger, behoefte aan een schone luier of de vraag om aandacht of troost. Maar soms heeft een kind het nodig even te huilen. Kinderen mogen huilen, waarbij we erop letten dat het kind weet dat de leidster in de buurt is. Dit kan door even naar het kind toe te gaan, even te vertellen waar de leidster is of even een knuffel geven.

Emmi Pikler, ook een pedagoog, richt zich met name op het jonge kind, waarbij ze ervan uitgaan dat het kind zich op natuurlijke wijze ontwikkelt. We laten ons voornamelijk inspireren door de theorie over het omgaan en spelen met materialen. Pikler pleit voor het werken met 'open materialen'; materialen waarbij de betekenis nog niet vastligt en het kind volledig vrij is dit te ontdekken en zelf betekenis te geven. Het kind maakt 't materiaal als het ware 'levend'.

Reggio Emilia is een (kunst)filosofie waarbij gekeken wordt naar de (creatieve) talenten van het kind. De methode gaat ervan uit dat kinderen door drie factoren leren en zich ontwikkelen. Ten eerste door andere kinderen, ten tweede door volwassenen (je ouders, kunstenaars, onderwijzers) en ten derde door de omgeving en ruimte waarin ze zich bevinden. De methode is procesgericht en onderzoekend. Een houding die wij in Het Fantaziehuis koesteren.

Bovenstaande pedagogen en methode zijn inspiratiebronnen. We hanteren geen eenduidige methode en dat is een bewuste keuze. Immers; soms vraagt een situatie om een andere aanpak die bij een kind net beter of effectiever werkt. Wel is respect en het welbevinden van de kinderen uitgangspunt om te handelen.

2.5 Extra aandacht en ondersteuning

Elk kind mag zich op eigen wijze en in eigen tempo ontwikkelen.

Wanneer een kind het moeilijk heeft of wanneer ons dingen opvallen in de ontwikkeling van een kind, bespreken we dit met ouders. Contact hierover is belangrijk; zien ouders dezelfde bijzonderheden als wij (of andersom?) en wat kunnen we 't kind bieden?

Als blijkt dat het kind wat meer aandacht nodig heeft op bepaald gebied, dan zijn er verschillende mogelijkheden. We kunnen bijvoorbeeld een orthopedagoog mee laten kijken op de groep om het kind te observeren, aan de hand van een gerichte vraag. Zowel medewerkers als ouders kunnen hiermee extra handvatten krijgen om het kind zo goed mogelijk te begeleiden. We vragen altijd goedkeuring aan de ouders om een orthopedagoog in te schakelen en nodigen ouders uit na observatie. Afhankelijk van de vraag kijken we met elkaar wat de goede stappen kunnen zijn in begeleiden van het kind.

Hieronder het overzicht van stappen wanneer er zorg of een vraag is omtrent de ontwikkeling van het kind.

- Leidster spreekt vraag/zorg uit naar collega
- Leidster bespreekt zorg/vraag met ouder(s)
- Leidster spreekt vraag/zorg uit bij directie tijdens de kindbespreking. In acute gevallen

wordt er uiteraard direct contact met directie opgenomen.

- Terugkoppeling naar ouder(s)
- Eventueel inschakelen orthopedagoog; deze observeert het kind en legt de observatie op papier vast.
- Bespreking bevindingen van de orthopedagoog met leidsters en ouders. Dit gesprek wordt vastgelegd. Ouders krijgen exemplaar en er komt een exemplaar in het dossier van het kind.
- Indien nodig verwijst de orthopedagoog naar hulpverlenende instanties.

Het kan voorkomen dat leidsters zorg hebben omtrent een kind waarbij een vermoeden bestaat van kindermishandeling en/of misbruik. De leidster meldt deze zorg bij de directie. Als kinderdagverblijf volgen wij de *Meldcode Huiselijk geweld en Kindermishandeling*. Deze meldcode is bekend bij leidsters, op elke groep ligt een exemplaar en leidsters hebben hierover een training gehad via Buro Jeugdzorg. Deze voorlichting herhalen wij éénmaal per twee jaar voor nieuwe medewerkers.

Wij pleiten ervoor dat het volgen van het kind en zijn/haar ontwikkeling, binnen ons huis, gericht is op zijn/haar welbevinden. We zullen altijd denken en handelen vanuit de unieke ontwikkeling van elk kind. Het jonge kind heeft zoveel te ontdekken en maakt zoveel verschillende ontwikkelfases door; dit gaat met vallen en opstaan. De fase waarin het kind het misschien wat moeilijk heeft willen we het kind ook gunnen. We willen er voor oppassen dat we bij moeilijkheden direct overgaan tot problematiseren. De moeilijke fases die een kind kan ervaren zijn dikwijls onderdeel van de ontwikkeling en het leven. Deze mogen bestaan. Echter; wanneer een kind zich lange tijd niet fijn voelt en/of het moeilijk heeft en wij zien dat het kind er zelf of met onze hulp niet uitkomt, dan zullen we uiteraard met elkaar in gesprek gaan of we het kind intensiever kunnen helpen.

3. Groepen

Het Fantaziehuis heeft zeven groepen; dit zijn allen horizontale groepen. Dat betekent dat kinderen van dezelfde leeftijd bij elkaar zitten. Wij kiezen hier bewust voor. Wij geloven dat dit voor de kinderen de meeste rust geeft. Ook leidsters kunnen zich dan concentreren op één leeftijdsgroep en gericht en verdiepend werken, gericht op de ontwikkelingsbehoefte van de specifieke leeftijdsgroep.

Het spelen, ontdekken en stimuleren van de zintuigen en de eigen, unieke ontwikkeling van het kind staat binnen het kinderdagverblijf centraal. Dit wordt niet alleen doorgevoerd in activiteiten, maar ook in dagelijkse zorg. Wanneer een baby verschoond wordt is dit niet slechts een handeling die uitgevoerd wordt, maar ook een speel- en aandachtsmoment. Vooral baby's zijn gericht op het ontdekken van hun handen en voeten. Leidsters stimuleren die eigen ontdekkingstocht van het kind.

Het Fantaziehuis heeft de volgende groepen

- Drie babygroepen: **Buikjes, Oogjes en Neusjes**.
In deze groepen zitten maximaal 12 of 13 kinderen met drie medewerkers. De kinderen zijn tussen de 0 en 2 jaar.
- Drie dreumes/peutergroepen: **Oortjes, Mondjes en Handjes**.
In de Oortjes en Mondjes zitten maximaal 12 of 13 kinderen (afhankelijk van hoeveel 1 jarigen op een dag) met twee medewerkers. Bij de Handjes zitten maximaal 16 kinderen met drie medewerkers. De kinderen zijn tussen de 1,5 jaar en 3,5 jaar.
- Eén peutergroep 3+: **Voetjes**.
In deze groep zitten maximaal 16 kinderen, tussen de 3 en 4 jaar, met twee medewerkers.

Op de dreumes/peutergroepen zitten kinderen tussen de 1,5 en 3,5 jaar. Dit is geen absolute grens. Het kan voorkomen dat kinderen iets eerder of later doorstromen naar een volgende groep. Dit is onder andere afhankelijk van plaatsingsmogelijkheid (waar is er plek) en de ontwikkeling van het kind. Vanuit de afdeling 'planning' wordt altijd, voorafgaande aan doorplaatsing, met medewerkers van de huidige groep van een kind, besproken of het kind wel of niet toe zou kunnen zijn om door te gaan naar een volgende groep.

3.1 Gekoppelde groepsruimtes, stamgroepen

De groepen Oortjes - Buikjes en Neusjes - Oogjes zijn (minimaal) verbonden met elkaar door een verschoningsruimte. Bij de Neusjes - Oogjes is ook nog een tussendeur in de groepsruimtes zelf. Kinderen van beide groepen komen elkaar zo tegen tijdens handen wassen, plassen en verschoneren.

Elk kind heeft een eigen groep; een zogenaamde stamgroep. Dit is de groep waarbij het kind is ingedeeld. In de eigen stamgroep slaapt, eet en speelt het kind en is hier het overgrote deel van de dag.

Uiteraard spelen kinderen ook buiten en wordt er met regelmaat gebruik gemaakt van de open ruimtes op de eerste verdieping. Hier kunnen de kinderen spelen, krijgen ze yogalessen en is er een atelier voor creatief werken.

Bij aanvang van de dag en aan het eind van de dag kan een kind tijdelijk opgevangen worden in een zogenaamde tweede stamgroep. Er is dan ook altijd een vaste medewerker van de eigen groep aanwezig. Dit heeft te maken met diensten die medewerkers draaien en om zo te blijven voldoen aan de regelgeving die is vastgesteld.

Babygroep de Buikjes speelt aan het begin van de dag bij de Neusjes. De Oortjes beginnen en eindigen bij de Handjes. En de Voetjes beginnen en eindigen bij de Mondjes.

Het verblijven in de eigen stamgroep vinden we belangrijk; dit biedt veiligheid en draagt bij aan hechting en structuur. Soms zijn er onverwachtste voorvallen, waardoor het kind in een tweede stamgroep opgevangen kan worden. Dit kan bijvoorbeeld als één van de medewerkers van de stamgroep plotseling ziek wordt en acuut naar huis moet en wij dit niet met andere medewerkers

op kunnen lossen. Ook in speciale gevallen vanuit de ouder kan het kind op een tweede stamgroep geplaatst worden; bijvoorbeeld bij acute ziekte, ziekenhuisopname, sterfgeval, begrafenis of andere calamiteiten. Dit vindt in overleg plaats, tussen medewerker en ouders. Ouders geven schriftelijk toestemming voor het plaatsen van een kindje op de tweede stamgroep.

3.2 Vier-ogen en oren beleid

Vanaf 1 juli 2013 is het 'vier ogenprincipe' van kracht. Dit principe is geïntroduceerd door de commissie Gunning.

Hoe gaan wij om met het vier-ogen en oren principe? Wanneer een medewerker alleen op de groep staat (bijvoorbeeld tijdens pauzes) dient er een 'reële' kans te zijn dat er een volwassene meekijkt of meeluistert. In samenspraak met de oudercommissie hebben we ervoor gekozen om bij de Mondjes, Voetjes en Handjes te werken met babyfoons. Deze wordt aangezet op het moment dat een leidster alleen op de groep staat. Bij de overige groepen is dit niet nodig omdat daar een deur tussen zit en voldoende raampartijen aanwezig zijn.

3.3 Vaste gezichten op de groep

Kinderen tot 1 jaar mogen een maximaal aantal 'vaste' gezichten per dag en per week op hun groep zien. Als het kind aanwezig is werkt er dus altijd minimaal 1 vast gezicht op de groep. Bij ons geldt dat we babygroepen hebben met per dag drie vaste medewerkers. Dat betekent dat een kind maximaal drie vaste gezichten heeft.

Wanneer er een plekje op het kinderdagverblijf voor je kindje is, krijg je dit telefonisch en per post te horen. Je leest in de overeenkomst in welke groep je kind is geplaatst. Ongeveer drie weken van tevoren belt één van de medewerkers van desbetreffende groep om een afspraak te maken voor een intakegesprek. Degene die de intake voert is de mentor ('aandachtleidster') van het kind. Mocht deze medewerker ziek zijn of afwezig, dan neemt een collega van de groep dit over. De medewerker geeft informatie over de groep en vertelt welke leidsters wanneer werken.

3.4 Vervanging medewerkers

Bij ziekte of verlof maken we gebruik van invalkrachten. Het Fantaziehuis heeft een invalpool met gediplomeerde medewerkers die ingezet kunnen worden. Wanneer een invalkracht komt werken volgt er informatie over de groep. Allergieën van kinderen zijn genoteerd en hangen aan de binnenkant van de keukenkastjes.

Bij zwangerschapsverlof proberen we 't verlof door 1 persoon te laten vervangen.

Wanneer onze invalpool leeg is, maken wij gebruik van medewerkers van Zorgwerk. Dit is een uitzendbureau, gespecialiseerd in mensen die ervaring hebben in zorgende beroepen. Allen zijn gekwalificeerd en zijn in het bezit van een VOG.

3.5 Openingstijden en 3 uren regeling

Het Fantaziehuis is 52 weken per jaar open op werkdagen en geopend van 7.30 uur tot 18.30 uur.

Om te voldoen aan de wet IKK, waarbij we gedurende maximaal 3 uur op een dag minder personeel mogen inzetten dan de wettelijke beroepskracht kind ratio, hanteren wij een specifiek rooster bij de babygroepen. Wij passen de 3 uren-regeling dan toe op de volgende momenten: In de ochtend tussen 7.30 uur en 8.15 uur, tussen 13.00 uur en 14.30 uur en in de middag tussen 17.45 uur en 18.30 uur. Dan kan het voorkomen dat we met minder leidsters dan vereist op de groep staan. Hierbij zorgen we ervoor dat er altijd minimaal 50% van de leidsters op de groepen aanwezig zijn en dat we niet van het totaal afwijken van de BKR. We kiezen voor deze momenten, omdat er in de ochtend en middag vaak minder kinderen aanwezig zijn en tussen de middag een groot deel ligt te slapen en het overzicht op de kinderen goed is.

Om dit te bereiken hebben we een aantal afspraken met elkaar gemaakt voor de babygroepen

- We werken met drie soorten diensten op een dag
- Alle babygroepen sluiten op hun eigen groep. De Oogjes en Neusjes openen ook op hun eigen groep.
- De Buikjes opent bij de Neusjes op de groep vanaf 7.30 uur, de Oogjes zet op dat moment de deur open. Er zijn dan in totaal 3 vroege diensten aanwezig, van iedere groep een eigen medewerker.

Dat ziet er qua diensten als volgt uit op alle babygroepen

7.30 - 17.00 (vroege dienst)   8.15 - 17.45 (tussen dienst)   8.30 - 18.30 (late dienst)

Met dit rooster bereiken we dat we voldoen aan de door de wet IKK gestelde voorwaarden. Iedere ouder ziet aan het begin en einde van de dag een vast gezicht van de eigen babygroep en we creëren de rust die we graag willen op deze babygroepen.

Vanaf januari 2019 is de kind-leidster ratio veranderd. De nieuwe wet-, en regelgeving gaat uit van één medewerker op drie baby's. Dat betekent dat bij een volle groep vier leidsters werkzaam zijn op de groep. Dit is wellicht niet elke dag nodig. Dan draaien we de reguliere diensten. Wanneer we met vier leidsters werken draait iedereen een andere dienst en gaan leidsters twee aan twee met pauze. We houden ons hierbij aan de door IKK voorgeschreven 3 uren regeling. Inhoudelijk betekent een vierde medewerker op de groep dat we streven naar meer verdieping in activiteiten en kinderen meer en langere persoonlijke aandacht krijgen (bijvoorbeeld langere massages van de kinderen). De leidsters verdelen taken op praktisch niveau (wie doet wat en wanneer, qua schoonmaken, voeding, verzorging, slapen) en op inhoudelijk niveau (wie gaat wat ondernemen met welk kind(eren)). We kijken hierbij goed naar de behoefte en vraag van kinderen en de dynamiek van de dag.

Bij de dreumes/peutergroepen is er slechts sprake van een vroege (7.30 - 17.00 uur) en een late (9.00 - 18.30 uur) dienst. Omdat de dreumes/peutergroepen in de ochtend (tussen 7.30 - 8.30) en in de middag (tussen 17.30 - 18.30 uur) samenvoegen, voldoen we aan de wettelijke eisen. We kunnen afwijken tussen 8.00 - 9.00 uur, tussen 13.00 - 14.00 uur en tussen 17.00 - 18.00 uur.

Onze medewerkers houden tussen de middag een half uur pauze. Bij de babygroepen is dit tussen 13.00 - 14.30 uur. Bij de dreumes/peutergroepen vindt de pauze plaats tussen 13.00 - 14.00 uur.

3.6 Open deuren in Het Fantaziehuis

Elk kind heeft een vaste stamgroep, met vaste medewerkers. Het kind verblijft het grootste deel van de dag in de eigen groep. Bij het openen en rond sluiting kan de deur tussen de Oogjes en Neusjes, de babygroepen, open staan. Ook tussendoor is hier de mogelijkheid toe. Dit wordt alleen gedaan wanneer dit een toegevoegde waarde heeft. Bijvoorbeeld wanneer kinderen hun speelruimte graag willen vergroten en willen spelen en ontdekken in de andere groep en contact willen maken met de kinderen van de andere groep. Ook wanneer medewerkers hulp nodig hebben van elkaar kan ervoor gekozen worden de deur tijdelijk open te zetten (bijvoorbeeld wanneer een leidster even de groep verlaat voor bijvoorbeeld een oudergesprek).

Op vaste momenten verlaten de kinderen de stamgroep om te spelen, op ontdekking te gaan of deel te nemen aan activiteiten in één van de overige ruimtes van de locatie, zoals de tuin, of de keuken, woonkamer en atelier op de eerste verdieping.

We delen regelmatig een groep op bij activiteiten. De ene vaste medewerker van de groep gaat dan met de kinderen bijvoorbeeld een activiteit doen in het atelier, de andere kinderen van diezelfde groep gaan met de andere vaste medewerker naar buiten. En dit wisselt elkaar af. Bij een workshop of les door een gast(docent) zijn altijd de vaste medewerkers aanwezig.

3.7 Wennen

Bij het wennen van een nieuw kindje hanteren wij een wenschema. In overleg met de ouders kijken wij steeds wat het beste werkt voor het betreffende kind. Normaal gesproken went een kindje twee weken, maar wanneer de planning 't toelaat is het mogelijk om de wenperiode uit te breiden. Tijdens het wennen is contact met de ouders belangrijk; het is dus fijn als ouders goed bereikbaar zijn in die periode. Ook voor ouders is het dikwijls wennen. Uiteraard mag je altijd bellen en kun je tijdens de wenperiode wat langer blijven. Dit is naar behoefte van ouder(s) en kind.

Als een kind 1,5 - 2 jaar wordt, schuift het kind door naar de volgende groep. We kijken hierbij naar de mogelijkheid in de planning (is er plek?) en naar het kind (is hij/zij er aan toe). Het kind gaat eerst met een vaste medewerker van de huidige groep een keertje kijken bij de nieuwe groep. De tweede keer brengt de vaste medewerker het kind en blijft 't een dagdeel. De derde keer blijft het kind er ook slapen en de vierde keer brengen de ouders het kind naar de nieuwe groep en is het officieel 'over'. Dit is een globale opzet. Soms is het voor kinderen prettiger om in 1 keer over te gaan. We kijken dus goed naar wat het kind nodig heeft.

De ouders worden, voordat we met het wennen beginnen, door de mentor op de hoogte gebracht in welke groep het kind geplaatst wordt en hoe het wenschema eruit gaat zien.

4. De dagelijkse praktijk

4.1 **Lichamelijke behoeften en verzorging van de kinderen**

Eten bij de baby's

Wij voeden baby's naar behoefte en in overleg met ouders. Wij geven een kind individueel de fles en maken hiervan een intens contactmoment. Dat betekent dat wij baby's op schoot voeden. Wanneer meerdere baby's tegelijk behoefte hebben aan eten, maken wij bewust de keuze de kinderen na elkaar te voeden, zodat ze dat individuele voedingsmoment mee kunnen maken.

Wanneer kinderen toe zijn aan een fruihap, voeden wij kinderen in een speciaal stoeltje aan tafel, gezellig bij elkaar. Wij maken daar een gezamenlijk moment van, zodat kinderen al van jongs af aan de gezelligheid van het samen zijn en samen eten ervaren. Wanneer kinderen aan tafel kunnen zitten, eten wij met elkaar aan tafel. Kinderen eten het brood en het fruit van een bordje. We beginnen een tafelmoment altijd met een liedje.

Wij maken het fruit en de boterhammen aan tafel klaar, zodat kinderen ervaren hoe het eten klaar gemaakt wordt. Wij laten kinderen, voor zover ze dat al kunnen, zelf kiezen wat zij op de boterham willen. Op deze manier stimuleren wij kinderen verschillende smaken te ervaren, vandaar dat wij gevarieerd voedsel aanbieden. Wanneer een kind tussendoor honger of dorst heeft, bieden wij het kind (afhankelijk van de tijd) water of een rijstwafel aan. Tenzij in overleg met ouders iets anders is besloten.

Tijdens het eten is er aandacht voor de motorische ontwikkeling. We stimuleren kinderen zelf met een vorkje te eten als ze dit willen of yoghurt zelf met een lepeltje te eten. Het gaat hier met name om het oefenen van de fijne motoriek, niet zozeer om het 'netjes kunnen eten'. Ook laten we kinderen vroeg kennis maken met het zelf pakken en happen van fruit. Het kind verkent op deze manier het fruit met de zintuigen. Jonge baby's die fruit uit gaan proberen bieden we ook het zelf happen aan. Dit in overleg met ouders.

Wij geven er de voorkeur aan om niet eerder dan bij baby's van 5,5 maand te beginnen met vast voedsel. Voor deze tijd zijn de darmen van een baby nog erg kwetsbaar en volop in ontwikkeling. Te vroeg beginnen met vast voedsel kan pijnlijk zijn voor de darmen. Uiteraard staan we open voor overleg, wanneer ouders eerder met vast voedsel willen beginnen.

Eten bij de dreumesen/peuters

Op vaste momenten gaan alle kinderen met elkaar aan tafel. We beginnen een tafelmoment altijd met een liedje.

Omdat wij het belangrijk vinden dat wij kinderen stimuleren zelfstandigheid te ontwikkelen, vragen wij kinderen zelf uit een beker te drinken en nemen hiervoor de tijd.

Wij vinden het fijn met de kinderen aan tafel te zitten. Als kinderen niet aan tafel willen zitten laten wij zien dat het een gezellig moment kan zijn en vragen we kinderen bijvoorbeeld om te helpen. Het tafelmoment is vooral een gezellig moment, als kinderen al eerder klaar zijn en steeds gaan staan of zitten te draaien mogen ze vast van tafel, zodat andere kinderen nog rustig verder kunnen eten.

Wij leren kinderen met elkaar te delen. Vandaar dat wij het fruit op een bord rond laten gaan, zodat kinderen er steeds een stukje van af kunnen pakken. Wij maken fruit en boterhammen aan tafel klaar, kinderen ervaren zo hoe het eten klaar gemaakt wordt. Kinderen die dat willen mogen zelf hun boterham smeren.

Wij laten kinderen zelf kiezen wat zij op de boterham willen. Op de peutergroep eten kinderen maximaal drie boterhammen, omdat wij meer niet gezond vinden. Tenzij in overleg met ouders anders is besloten.

Wij maken geen machtsstrijd van eten en drinken. We stimuleren kinderen verschillende smaken te ervaren, vandaar dat wij gevarieerd voedsel aanbieden. Wanneer een kind tussendoor honger of dorst heeft, bieden wij het kind (afhankelijk van de tijd) water of een rijstwafel aan. Eten en drinken doen wij altijd aan tafel. Wanneer het weer het toelaat eten we ook wel eens buiten in onze eigen tuin. Hierbij zitten de kinderen op een kleed of aan een picknicktafel.

Het is mogelijk om eigen beleg mee te geven. Bijvoorbeeld wanneer er sprake is van allergieën of wanneer er behoefte is aan halal-producten. Op de website kunt u ons uitgebreide voedingsplan vinden. Daarin leest u hoe en wat kinderen eten en waarom we voor bepaalde producten wel/niet kiezen.

Slapen bij de baby's

Baby's mogen slapen naar behoefte en in overleg met de ouders.

Kinderen slapen in principe in hun eigen bedje, wij kijken hierbij naar de individuele slaapgewoonte: een baby die erg onrustig slaapt, leggen we bij voorkeur niet bij een baby die erg licht slaapt.

Kinderen hebben een eigen slaapzakje en een eigen lakentje. Wij vinden het belangrijk dat er een rustig moment is voordat de kinderen naar bed gaan. Hiermee bereiden we ze voor op het moment dat ze gaan slapen. Wij vertellen ze dat ze gaan slapen en praten zachtjes tegen ze. Ook in de hangwieg mogen kinderen slapen. Vooral jonge baby's vinden de hangwieg prettig, door de geborgenheid. Hierdoor vallen ze soms sneller en gemakkelijker in slaap. De hangwieg gebruiken we altijd in overleg met ouders.

Het kan voorkomen dat een kind in de box in slaap valt. Gewoonlijk laten we het daar dan rustig slapen. We dekken de voorkant van de box af met een lakentje, zodat het kind iets meer beschermt ligt. En een kind niet wakker wordt door het verplaatsen naar een bedje. Als een kind in een stoeltje in slaap valt, tillen we het over naar een bedje, omdat wij een stoeltje ergonomisch niet verantwoord vinden. We laten baby's maximaal 15 tot 20 minuten in een stoeltje zitten. Vaak om even bij te komen na het eten en drinken.

Soms huilen baby's zichzelf in slaap. Wij vinden dat dat mag. Iedere vijf minuten kijken we bij het kind en wanneer het ernaar uitziet dat een kindje niet wil gaan slapen, halen we het er even uit om aandacht te geven. Baby's mogen een knuffel en speen van huis mee nemen.

Slapen bij de peuters/dreumesen

Dreumesen en peuters slapen gemiddeld éénmaal per dag. Dit gebeurt na de broodmaaltijd. Het kan zijn dat een kindje dat net overgegaan is van de baby-, naar de dreumesgroep nog twee keer slaapt. Daar houden we dan rekening mee.

Wanneer de peuters naar bed gaan volgen wij een ritueel. Dit is voorspelbaar voor de kinderen, zodat zij weten waar ze aan toe zijn. Daarnaast willen we de kinderen op deze manier alvast rust geven om te gaan slapen. Alle kinderen (die gaan slapen) kleden zichzelf (voor zover mogelijk) uit in de verschoningsruimte of op de speelmat. De kinderen gaan naar de wc, wassen de handen en krijgen een schone luier aan. Op het voorleeskleed staan boekjes klaar staan om te lezen (kinderen die niet gaan slapen zitten daar al te ontspannen).

We lezen de kinderen een verhaaltje voor, luisteren naar een rustig muziekje of doen een rustig spelletje. Daarna brengen we alle kinderen tegelijk naar de slaapkamer.

Wanneer ouders graag willen dat we hun kind eerder wakker maken, dan doen wij dit. Wij kijken wel naar hoe het kind zich dan voelt en of andere kinderen hier niet wakker door worden.

Kinderen mogen een knuffel en speen van huis mee nemen.

Wanneer kinderen boven de twee jaar zijn, gaan we ze leren te rusten op een rustbedje op de groep. Dit heeft twee redenen. Op de 3+ groep is geen aparte slaapruiimte. De kinderen die nog rusten liggen daar op een rustbedje. Wanneer een kind overgaat naar de Voetjes is het prettig als het gewend is aan een rustbedje. Tevens vinden kinderen boven de twee jaar het soms niet fijn in de slaapkamer. Een eigen plekje op de groep heeft dan de voorkeur. De gordijnen zijn altijd gesloten tijdens het rustmoment. Wanneer kinderen op een rustbedje gaan, wordt dit besproken met ouders.

Zindelijkheid

Wanneer kinderen daar aan toe zijn stimuleren wij het zindelijk worden. We kijken goed of het kind er al aan toe is. Dat doen we spelenderwijs; een keertje op het potje zitten of op de w.c.

Zindelijkheidstraining stemmen we af met de ouders, zodat wij samen op één lijn zitten. Natuurlijk maken wij geen problemen van een 'ongelukje'. Wij vragen ouders makkelijke kleding bij hun kind aan te doen en een setje reservekleding mee te geven.

Dreumesen en peuters kijken naar elkaar en leren van elkaar. Lichaamsdelen benoemen wij, wij kiezen daarvoor de benaming die wij prettig vinden en keuren het niet af als een kind daarvoor een ander woord gebruikt.

4.2 Hygiëne

Eten en drinken

Voordat wij met de kinderen aan tafel gaan wassen wij de handen van de kinderen. Als dit mogelijk

is doen de kinderen dat zelf in de verschoningsruimte of de kinderen krijgen een nat washandje. Na het eten en drinken herhalen wij dit ritueel. Kinderen mogen dit zelf doen om daarmee zelfstandigheid te stimuleren.

Slapen

Kinderen slapen zo veel mogelijk in een eigen bedje, afhankelijk van de samenstelling van de groep per dag (we kijken naar welke kinderen het beste bij elkaar slapen). Kinderen hebben een eigen boven en onder lakentje en dit verhuist mee wanneer ze een keer in een ander bedje slapen. Tevens rusten kinderen op een rustbedje. Bij de Voetjes geldt dat alle kinderen rusten op een rustbedje.

Ziekte

Wanneer een kind ziek is, hanteren wij de adviezen van de GGD. Deze staan beschreven in het Infectiehandboek van de GGD. Dit handboek staat ter inzage in ons kantoor. Wanneer een kind 38,5 graden koorts heeft en zich ziek voelt, vragen wij ouders het kind op te halen of niet te brengen. Wij vinden dat een ziek kind op ons kinderdagverblijf niet de specifieke zorg kan krijgen waar hij/zij recht op heeft. Echter, soms kan een kind koorts hebben, maar toch fijn spelen. We nemen dan contact op met de ouders, zodat zij op de hoogte zijn van de koorts, maar het kind kan dan gerust blijven.

Ruimte

De groepsruimte wordt iedere dag schoongemaakt. Daarnaast vegen wij de vloer gedurende de dag, maken wij de tafels, stoelen en keuken gedurende de dag schoon en reinigen wij de verschoningsruimte. Wij hanteren hierbij ons hygiënerooster en tekenen dit dagelijks af. Het speelgoed wordt regelmatig schoongemaakt.

Eénmaal per jaar worden de vloeren in de was gezet. Elke groep heeft een ventilatiesysteem. Ook dit wordt jaarlijks gecontroleerd.

4.3 Bewegen

Bewegen bij de baby's

We vinden het belangrijk om met kinderen in de babyleeftijd actief bezig te zijn. Naast persoonlijke aandacht tijdens de dagelijkse verzorging bieden we kinderen regelmatig bewegingsactiviteiten aan. Rollen op de grond en op de mat, lopen achter een loopwagen, kruipen door de ruimten en mee naar de keuken. We streven er naar om iedere dag naar buiten te gaan. Wanneer kinderen nog zo klein zijn dat ze niet kunnen kruipen of lopen doen we dat in een wipstoel, op de arm of in de kinderwagen. De babygroepen gaan bij voorkeur naar de voortuin. Deze ruimte is beschermt, overzichtelijk en het gras is aantrekkelijk voor de kinderen. De achtertuin is minder geschikt voor baby's omdat daar grotere kinderen spelen, rennen en op fietsen en tractors rijden.

Wanneer de tijd het toe laat kunnen kinderen gemasseerd worden. Alle babyleidsters hebben de beginselen van babymassage geleerd, door middel van een workshop en op de groep is massageolie aanwezig. Mocht u dit niet willen, dan kunt u dit aangeven.

Bewegen bij de dreumesen/peuters

Ook met de peuters proberen we zoveel mogelijk te bewegen. Zowel binnen als buiten. We zetten regelmatig muziek op om te dansen. We hebben muziekinstrumenten om zelf muziek te maken en liedjes te zingen. We hebben grote zachte blokken waar overheen geklommen kan worden en soms maken we een gymparcours (bijvoorbeeld buiten of in de ochtend in de woonkamer op de eerste verdieping). Meerdere malen per week krijgen de kinderen van de Voetjes yoga.

Het buitenleven vormt een belangrijk onderdeel in Het Fantaziehuis. We gaan vrijwel elke dag naar buiten (liefs twee maal) onafhankelijk van het weer. De kinderen kunnen spelen met zand en bij warm weer wordt de waterpomp in gebruik genomen. Verder is er buiten voldoende spel materiaal om met zand te spelen of te fietsen of op de tractor te rijden. We hebben een huisje om in de klimmen en een wilgentunnel. Ook is er een moestuin die samen met de kinderen onderhouden wordt. Ook het groen in de tuin is een belangrijk onderdeel. Er staat lavendel in de tuin en we hebben een vlierbessenstruik waar sap van gemaakt kan worden. Ook takjes, blaadjes en aarde vormen essentiële onderdelen van het buitenleven en vormt tevens materiaal om mee te knutselen.

4.4 Lichaamsbesef

Het ontdekken van je eigen lichaam is een belangrijke fase in de ontwikkeling van een kind. Wij vinden het belangrijk aandacht aan dit onderwerp te besteden. Bij de baby's benoemen we vaak de lichaamsdelen, omdat zij dikwijls bezig zijn met het ontdekken van hun eigen handjes en voetjes.

Zindelijk worden is een belangrijk onderdeel van het lichaamsbesef. In het kader van 'wat is de weg die je boterham aflegt' hebben we bijvoorbeeld twee artsen uitgenodigd om uitleg hierover te geven.

Lichamelijke contact zoals stoeien en knuffelen vinden wij belangrijk voor het ontdekken van het eigen lichaam. Ook masseren is een onderdeel van lichamelijke contact en besef.

4.5 Seksualiteit

Seksualiteit is een wezenlijk onderdeel van de ontwikkeling van een kind naar volwassenheid. Wij ondersteunen kinderen, afhankelijk van hun leeftijd en situatie, bij hun ontwikkeling op het gebied van intimiteit en seksualiteit. Kinderen hebben seksuele gevoelens. Ieder kind maakt een seksuele ontwikkeling door, in zijn eigen tempo, wanneer hij/zij hieraan toe is.

Kinderen zijn nieuwsgierig en stellen vragen. Kinderen gaan op onderzoek uit. Wij stellen hierin ook grenzen. Doktertje spelen vinden wij prima; hierbij mogen kinderen bijvoorbeeld wel hun broek en trui uit doen, maar niet hun ondergoed. Wij signaleren grensoverschrijdend gedrag tussen kinderen onderling. Wederzijdse toestemming, vrijwilligheid en gelijkwaardigheid is hierbij van belang.

Ook besteden we aandacht aan 'aanraken'. Het is volstrekt 'normaal' dat baby's aangeraakt en geknuffeld worden. Hoe ouder het kind, hoe minder dit wordt gedaan. Terwijl deze behoefte bij het kind aanwezig is. Aanraken mag; het kind mag op schoot, krijgt een aai over zijn hoofd, rug, en arm. Fysiek contact vinden we belangrijk; het kind voelt zich hierdoor geborgen, gezien en veilig. Uiteraard kijken we goed naar de wens en behoefte hierin van het kind.

We realiseren ons de gevoeligheid van dit onderwerp en gaan er dan ook zorgvuldig mee om. We willen hierbij niet wijken voor angstgevoelens omtrent dit onderwerp. Door middel van aanraking in de vorm van troost, aanraakspelletjes ('hansje pansje kevertje') en dansen stimuleren we lijfelijk contact met jezelf en de ander.

Om de drie jaar besteden we aandacht aan het onderwerp 'seksuele ontwikkeling bij het jonge kind' voor ouders in een Ouder Café.

5. Het spelende kind

Kinderen spelen. Door te spelen ontwikkelen kinderen zich; alle ontwikkelingslagen worden aangesproken; cognitief, sociaal emotioneel, relationeel, fysiek motorisch. Elk kind doorloopt een eigen ontwikkeling in eigen tempo en ritme. De verschillende ontwikkelingslagen lopen niet altijd synchroon. Wij gunnen het kind hierin het individuele pad, waarbij de medewerker het kind volgt, stimuleert en inspireert.

5.1 Volgen van het kind

Elk dag hebben we te maken met kinderen die volop in ontwikkeling zijn. We kijken, we luisteren en zien en horen de behoefte en wensen van het kind en spelen daarop in. Op alle vlakken kijken we naar het kind en gaan we wanneer het kind bij het Fantaziehuis komt, in gesprek met ouders. We vinden een goede overdracht van belang.

De focus ligt op het welbevinden van het kind. Heeft 't kind het fijn in het kinderdagverblijf? Zit hij/zij lekker in zijn/haar vel? Hoe gaat 't met het kind? Als we zien dat een kind speelt, blij is, kan genieten; dan zien we tevredenheid bij het kind. Het welbevinden van het kind is op dat moment goed. Wij doen hier verslag van in de overdracht naar ouders. Ook maken we gebruik van een heen-en-weer schriftje en hebben we tweemaal per jaar oudergesprekken waar ouders zich vrijwillig voor op kunnen geven.

Zoals al eerder vermeld kijken en luisteren we goed naar de behoeften van ieder kind en gunnen we elk kind zijn/haar ontwikkeling in eigen tempo. Een kind ontwikkelt zich doorgaans niet in een rechte lijn en sommige ontwikkelgebieden gaan wat sneller dan de andere. We gaan hierbij uit van de *Cognitieve ontwikkeling, Sociaal emotionele ontwikkeling, Relationele ontwikkeling en Fysiek Motorisch ontwikkeling*.

De medewerkers zijn goed op de hoogte van de ontwikkelingslagen van een kind en hebben kennis en kunde over hoe deze ontwikkeling gemiddeld bij een kind verloopt. Uiteraard is geen enkel kind in alle ontwikkelingslagen 'gemiddeld', waarbij we dus altijd blijven kijken naar het individu.

Wij kiezen er bewust voor om geen vaststaand en geprotocolleerd kindvolgsysteem te hanteren. Omdat wij juist in de eerste levensfase van het kind het kind als geheel willen en blijven observeren,

zonder dat we daar een conclusie of een (eind) oordeel over willen vellen. Om onze observatie van de ontwikkeling van het kind te verdiepen, maken we gebruik van een aantal vragen die betrekking hebben op de vier genoemde ontwikkelingslagen. Per jaar worden de antwoorden op deze vragen door de mentor van het kind op papier genoteerd en ouders krijgen deze overhandigd bij het oudergesprek. Wanneer een kind naar school gaat, kan het laatste observatieverslag aangeleverd worden bij de school en eventueel bso, mits hier toestemming is gegeven door ouders.

Vragen met betrekking tot de ontwikkeling van het kind

1. *Cognitief*

Hoe verwerkt het kind informatie die tot hem/haar komt? Beschrijf kort hoe 't kind omgaat met prikkels, impulsen en opdrachten die tot hem/haar komen. Neem hierin de zintuigen mee.

2. *Sociaal emotioneel*

Hoe gaat het kind om met emoties? Zijn de emoties van het kind 'kloppend' bij de situatie waarin het kind verkeerd? Waarom en wanneer wel/niet? Durft het kind emoties te tonen en te delen? Beschrijf dit.

3. *Relationeel*

Hoe gaat het kind om met de anderen in de ruimte, zowel kinderen als volwassenen? Gaat het kind vriendschappen aan? Wat is kenmerkend aan het kind in contact met anderen? Hoe gaat het kind om met materialen en speelgoed?

4. *Fysiek Motorisch*

Hoe ontwikkelt het kind zich lichamelijk? Van liggen, omdraaien, kruipen, zitten, staan, lopen, klimmen, rennen. Is er duidelijk onderscheid tussen de grove en fijne motoriek; hoe wordt dit zichtbaar? Beweegt het kind makkelijke, moeizaam, actief, rustig? Hoe uit zich dat?

6. Ouders en Het Fantaziehuis

Contact met ouders is belangrijk en waardevol. Immers; wij dragen zorg voor hun kind(eren) en gaan hier met aandacht en zorgvuldigheid mee om. We zijn een deel van de opvoeding en kunnen elkaar hierin inspireren en helpen. Naast het contact tijdens overdrachtmomenten, plannen we tweemaal per jaar een oudergesprek. Dit is een gesprek van ongeveer 15 minuten en gaat over het welbevinden van het kind. Ouders kunnen zich hier vrijwillig voor opgeven. Naast de momenten waarin gesproken wordt over het kind, organiseren we bijeenkomsten zoals Ouder Cafés (hierin komen veelal pedagogische thema's aan bod), koffieochtenden, workshops of andere momenten om ouders op informele wijze te ontmoeten of te betrekken bij Het Fantaziehuis.

6.1 De wet en de regelgeving

Het Fantaziehuis werkt conform wet en regelgeving. In de Wet Kinderopvang (2013) is opgenomen

dat op ieder kindercentrum een oudercommissie behoort te zijn, met het recht te adviseren over een aantal vastgelegde onderwerpen, namelijk

- voeding
- openingstijden;
- het beleid met betrekking tot spel- en ontwikkelingsactiviteiten
- de vaststelling of wijziging van een regeling inzake de behandeling van klachten
- wijziging van de prijs van kinderopvang

6.2 Oudercommissie

De ouders zijn vertegenwoordigd in een oudercommissie (OC). De OC geeft advies over de algemene gang van zaken, bijvoorbeeld over dit pedagogisch beleidsplan en denkt mee over het reilen en zeilen van Het Fantaziehuis. De OC fungeert als aanspreekpunt voor de ouders. De oudercommissie komt ongeveer éénmaal per acht weken bij elkaar. Tweemaal per jaar is daar minimaal één van de directieleden bij aanwezig.

Naast het adviesrecht denkt de oudercommissie ook mee over activiteiten, bijvoorbeeld rond feestdagen en verzorgen zij de organisatie van de jaarlijkse juffendag.

6.3 Zorg, vraag, ontevredenheid en contact

Ouders hebben 't meeste contact met de pedagogisch medewerkers van de groep. Wij vinden het belangrijk om een goede band op te bouwen met ouders en kinderen. We willen dat Het Fantaziehuis ook 'thuis' voelt bij ouders. De meeste contactmomenten vinden plaats tijdens de dagelijkse breng- en haalmomenten. Soms zijn deze momenten druk, omdat er meerdere ouders tegelijk zijn. Ouders kunnen dan even wachten of een afspraak maken voor een gesprek.

Als er zaken zijn waar ouders ontevreden over zijn, kunnen zij terecht bij de medewerker op de groep. Als het klachten zijn die niet direct de groep betreffen is contact opnemen met Wendy of Viola altijd mogelijk. Mochten zij er niet zijn dan kunnen ouders hen altijd bellen mailen om een afspraak maken.

Het kan voorkomen dat je een klacht hebt. Dit kan een klacht op velerlei gebied zijn; bijvoorbeeld over de dagelijkse zorg van je kind, een factuur, hygiëne en dergelijke.

Wij gaan graag het gesprek aan over de klacht, zodat wij gezamenlijk naar een oplossing kunnen zoeken. Dit kan met de leidsters op de groep van je kind of met de directie. Ons klachtenreglement kun je opvragen via de directie assistent.

Rechtstreeks een klacht richten tot de Geschillencommissie Kinderopvang is mogelijk. Het Fantaziehuis is aangesloten bij deze Geschillencommissie. Foldertjes met meer informatie over de Geschillencommissie Kinderopvang liggen ter inzage op de locatie. De commissie is telefonisch bereikbaar op 070 310 53 71. Verdere gegevens vind je op de website www.degeschillencommissie.nl.

6.4 Terugblik

Wanneer kinderen Het Fantaziehuis verlaten, vragen wij de ouders een exit formulier in te vullen. Ouders krijgen de gelegenheid om in een gesprek de punten te verduidelijken. Dit kan met

betreffende medewerker van de groep of indien gewenst met Wendy of Viola.

7. De medewerker

Elke dag bieden we liefdevolle zorg, bieden we inspiratie en kijken en luisteren we naar elk kind. Opdat het kind zich in vrijheid mag ontwikkelen. Medewerkers maken dit elke dag opnieuw mogelijk door er te zijn, hun kennis, kunde en liefde in te zetten.

De medewerker op haar beurt wordt ook gezien, gehoord en geïnspireerd. Ook de medewerker heeft voeding nodig om tot bloei te kunnen komen en te kunnen excelleren in haar vak.

Het Fantaziehuis kiest bewust voor een hoog percentage HBO geschoolde medewerkers. Naast de meer praktisch geschoolde MBO afgestudeerden, vinden wij het een meerwaarde dat ook HBO geschoolden binnen ons team werken. Deze combinatie van MBO en HBO zorgt voor verdieping in het vak, waarbij praktijk en theorie elkaar blijven voeden.

Uiteraard zijn alle medewerkers in het bezit van een diploma dat geldig is binnen de kinderopvang. Tevens heeft elke medewerker een VOG (verklaring omtrent gedrag) en heeft een EHBO diploma. Op elke groep werkt tevens minimaal één BHV-er.

Ook stagiaires, vrijwilligers en ander personeel zijn in het bezit van een VOG.

7.1 Wat bieden wij medewerkers?

Naast een fijn, gezellig, veilig en creatief werkklimaat besteden we aandacht aan de ontwikkeling van de medewerkers.

Twee maal per jaar hebben we een studiedag. De invulling van de studiedag is elke keer anders. Een dag kan in het teken staan van een pedagogisch onderwerp (bijvoorbeeld communicatie met het kind of hoe ga ik om met moeilijk gedrag?). Maar het kan ook gaan over voeding voor kinderen. We besteden ook aandacht aan meer creatievere onderwerpen (muziek en bewegen met kinderen). Ook kunnen studiedagen meer persoonlijke thema's betreffen (bijvoorbeeld spiegelgedrag of het onderzoeken van jouw eigen kracht en pit als leidster).

Omdat we een creatief en kunstzinnig bedrijf zijn, besteden we tijdens studiedagen altijd aandacht aan creativiteit. Dat kan zijn door een creatieve prikkel uit te delen door middel van filmpjes te vertonen of zelf creatief bezig te zijn met diverse werkvormen en materialen.

Daarnaast beginnen we elke studiedag vanuit beweging/sport. Dit om een gezamenlijke start van de dag te hebben, maar vooral ook om een signaal te geven dat we een gezond bedrijf willen zijn, waarbij bewegen, het bewust omgaan met je lijf, belangrijk is. We denken dat gezond in je lijf zitten belangrijk is voor je werk. Wanneer je bewust bent van je lijf weet je ook beter hoe je 't binnen je werk in kunt zetten. Bijvoorbeeld bij tillen en bukken. Ook hierin krijgen medewerkers een workshop.

En we werken samen met een beweegspecialist. Deze kan een medewerker begeleiden wanneer er bijvoorbeeld klachten zijn (in de kinderopvang zien we met name mensen met rugklachten).

Naast een gezond lijf is een gezonde geest ook van belang. Wat kunnen we hier binnen Het Fantaziehuis in betekenen? We vinden het belangrijk dat mensen zich gezien en gewaardeerd voelen. Contact is hierbij van belang. We praten met medewerkers, tonen interesse en zijn nieuwgierig naar behoeften en wensen. Naast de jaarlijkse functioneringsgesprekken is er altijd ruimte voor een praatje of korte gesprekken. De aandacht voor de medewerker vinden we noodzakelijk, omdat we willen dat de medewerker vanuit vertrouwen en eigen kracht kan werken.

We geven medewerkers kansen om zich verder te kunnen ontplooien. Wanneer je meer wil dan werken op de groep kijken we wat mogelijk is. Zo zijn er medewerkers die yoga geven, koken met de kinderen, het voedingsbeleid vormgeven en ouder-enquêtes ontwikkelen.

Een aantal malen per jaar krijgen medewerkers workshops/lezingen aangeboden. Dit betreft bijvoorbeeld uitleg over het Protocol Kindermishandeling, ontwikkeling van seksualiteit bij het jonge kind, baby- en kindermassage, baby- en kindergebaren, kinder EHBO, BHV trainingen.

Per jaar hebben we vier teamvergaderingen met het gehele team. Op deze avonden bespreken we alles in en om Het Fantaziehuis. Voor de vergaderingen eten we gezamenlijk om een gezellig samenzijn te creëren.

Daarnaast zijn er tweemaal per jaar werkbesprekingen van de groepen (functioneren en werken van de groepen afzonderlijk) en tweemaal per jaar kindbespreking (dit is ook per groep en betreffen vragen, opvallendheden, aandacht omtrent kinderen).

7.2 Video Interactie Begeleiding (VIB)

Eén van onze medewerkers heeft de opleiding Video interactie Begeleiding afgerond en zal vanuit die hoedanigheid medewerkers een aantal keren per jaar filmen.

Gekeken wordt naar interactie en communicatie tussen medewerkers en kinderen om deze vervolgens te analyseren en bespreekbaar te maken.

7.3. Persoonlijke verdieping

In 2018 heeft Wendy haar opleiding tot Filosofisch Practicus afgerond. Vanuit deze rol zullen verdiepende gesprekken gevoerd worden, naast de functioneringsgesprekken, over alle aspecten binnen het werk en de persoonlijk invulling daarvan. Doel hierbij is dat de medewerker zichzelf blijft bevragen over de (persoonlijke, eigen en autonome) invulling van het vak en zich daarin blijft uitdagen en ontwikkelen. Wendy is eindverantwoordelijke voor het pedagogisch beleid en is daarmee pedagogisch beleidsmedewerker.

7.4 Pedagogische coaching

Sinds 2019 heeft elke medewerker recht op pedagogische coaching. Met de coaching willen we individuele kwaliteiten en potenties van medewerkers blootleggen en bevorderen.

De pedagogische coaching richt zich op het observeren en reflecteren van de omgang en interactie van medewerker tot kind en van medewerker tot medewerker. Dit is wezenlijk anders dan de gesprekken die Wendy voert. Deze gaan in op 'de werknemer in relatie tot zijn werk'. Dit zijn onderzoekende gesprekken en minder coachend van aard. We vinden het van belang dat de medewerker die coaching ontvangt zelf aan het werk gaat. Dit gebeurt door voorafgaand aan de observatie aan de coach door te geven waar je 't graag over wilt hebben in de omgang, interactie met kind/collega. Kortom; vanuit een vraag of duidelijk doel van de medewerker kan de coach zijn observatie gericht inrichten en kan er gezamenlijk gereflecteerd worden. Degene die gecoached wordt heeft eigenaarschap over de eigen ontwikkeling; de coach is hierin ondersteunend. De observatie wordt genoteerd en voor elke werknemer wordt een dossier aangemaakt. Binnen het Fantaziehuis zullen Kiki Rondas en Wendy van Hese de pedagogische coaching verzorgen.

Kiki heeft enkele jaren geleden de studie pedagogiek gevolgd. Naast het coachen werkt Kiki als leidster op dreumes/peutergroep De Oortjes. Wendy van Hese werkt vanaf het begin bij Het Fantaziehuis als leidster op dreumes/peutergroep De Mondjes. Wendy zal in 2019 de opleiding tot pedagogisch coach afronden.

S. Hoe gaan we om met...?

Medisch handelen - Toedienen van medicatie

Wanneer een kind medicatie nodig heeft mogen wij dat verstrekken wanneer ouders daar goedkeuring voor hebben gegeven en wanneer het op doktersrecept is. Voordat wij de medicatie mogen verstrekken dient een toestemmingformulier te worden ingevuld en ondertekend.

Wij vragen ouders dan een verklaring te ondertekenen. In deze verklaring wordt opgenomen hoe het medicijn toegediend moet worden (hoeveelheid, frequentie toedienen en overige bijzonderheden). De ouder blijft verantwoordelijk.

Toedienen paracetamol

Het toedienen van paracetamol wanneer een kind koorts heeft, op het verzoek van ouders, doen wij niet. Paracetamol onderdrukt weliswaar de koorts, maar er is verhoogde kans op een koortsstuip en deze verantwoordelijkheid willen/kunnen wij niet nemen.

Als ouders hun kind in de ochtend, voor het brengen naar ons kinderdagverblijf, zelf paracetamol hebben gegeven, willen wij dat graag weten. Zodat we adequaat kunnen reageren als het medicijn is uitgewerkt en de koorts plots snel oploopt.

Ongelukken

Waar mensen zijn gebeuren helaas ook wel eens ongelukken. Meestal betreft dit huis-, tuin-, en keukenongelukjes, die te verhelpen zijn met een pleister of een verband. Wanneer er sprake is van een groter ongeluk nemen wij contact op met de huisarts en stellen we ouders op de hoogte. Het is van belang dat we de juiste contactgegevens hebben van de huisarts van uw kind. Alle ongelukken worden geregistreerd.

Ruil-, en extra dagen

Het is mogelijk een dag te ruilen. Het ruilen van een dag kan binnen een periode van 30 dagen. Uiteraard moet de bezetting op de groep dit qua aantallen en samenstelling toelaten. U kunt dit rechtstreeks navragen bij de medewerkers. Zij kunnen de mogelijkheden van de aanvraag bekijken.

Extra dagen afnemen behoort uiteraard tot de mogelijkheden. Ook hier geldt weer dat het mogelijk moet zijn qua bezetting. U kunt bij de medewerkers een formulier 'extra dag' opvragen en deze bij hen afgeven. Deze extra dagen worden apart gefactureerd.

Tweemaal per jaar hebben wij een studiedag en is het kinderdagverblijf gesloten. Deze worden ieder jaar op andere dagen ingepland en verrekend in de uurprijs. Deze dagen kunnen dan ook niet geruild worden.

Bijlagen

Bijlage 1

Dagritme babygroep Fantaziehuis

7.30 - 9.15

Kinderen worden door hun ouders gebracht op de groep.

Wij ontvangen de kinderen en hun ouder(s) actief en informeren naar het kind. Wij helpen het kind met afscheid nemen van de ouder. Verder gebruiken wij deze tijd om de dag rustig te beginnen met de kinderen. We lezen voor, spelen en zetten de sapkan, bekers, snijplank en fruit op de tafel klaar (het mes pakken we pas wanneer we aan tafel gaan). Ouders hebben de mogelijkheid om koffie/thee te drinken.

9.15

Eén medewerker gaat met de kinderen die aan tafel kunnen zitten aan tafel. We beginnen de dag met een goedmorgen rondje. Bijvoorbeeld; goedmorgen Isa, goedmorgen Jesse, goedmorgen... en zo gaan we de tafel rond. We vertellen de kinderen ook welke leidsters die dag aanwezig zijn. Daarna zingen we liedjes met als laatste een 'eet smakelijk' liedje. We eten fruit (hapjes) en drinken water/thee/sap. De andere twee medewerkers zijn bezig met flessen geven/verschonen of zitten gezellig aan tafel.

9.45

Alle kinderen hebben gegeten en gedronken en zijn klaar om van tafel te gaan. Aan tafel worden snoeten gepeetst en handen afgenomen met een washand. We gebruiken één washand per twee kinderen, een voorkant per kind en een achterkant per kind. Kindjes die 't zelf kunnen, krijgen zelf een washand om hun gezicht en handjes te boenen. De kinderen mogen vrij spelen, we zetten vast wat speelgoed klaar (duplo, boekjes, blokken). Er kan tevens gekozen worden om naar buiten te gaan of om een activiteit te doen, bijv. knutselen of materialen ontdekken.

Baby's die moeten slapen maken we gereed om naar bed te gaan.

11.30

Alle kinderen gaan aan tafel. Ook nu beginnen we de maaltijd weer met het zingen van een 'eet smakelijk' lied. Aan tafel krijgen de kinderen een fles/(tuit)beker melk. En vragen we de kinderen wat ze op hun boterham willen. We smeren de boterham aan tafel.

12.15

Alle kinderen hebben brood gegeten en gedronken en zijn klaar om van tafel te gaan. Aan tafel worden snoeten gepeetst en handen afgenomen met een washand. De kinderen mogen lekker spelen. Eén leidster ruimt de spullen van de maaltijd op.

14.00

De kinderen die twee keer per dag slapen gaan naar bed. Zij worden uitgetkleed tot hun romper en in slaapzak in bed gelegd.

15.15

Alle kinderen (die wakker zijn) gaan aan tafel, we eten een koekje/soepstengel o.i.d. en drinken wat sap/thee/water. We lezen een boekje voor en poetsen weer handjes en snoeten als we van tafel gaan. Kinderen kunnen na het tafelmoment spelen (binnen of buiten) en/of een activiteit doen.

17.00

Alle kinderen gaan aan tafel voor een sapje en een soepstengeltje of iets dergelijks, even tekenen/verhaaltje lezen/zingen.

18.30

We sluiten de groep, stoelen op tafel, vensterbank regelmatig leeg, prullenbak geleegd, stekkers verwijderd.

- * Gedurende de dag proberen we twee maal een activiteit aan te bieden aan de kinderen of we gaan met hen naar buiten.
- * Kleinere baby's hebben een eigen ritme van voeding/ spelen/slappen. We proberen dit zoveel mogelijk te volgen.
- * Er zijn verscheidene drinkmomenten op een dag. Wij kiezen ervoor maximaal éénmaal per dag diksap aan te bieden. De leidsters kiezen zelf of zij dit 's ochtends of 's middags doen. De overige drinkmomenten wordt er water/melk/kruidenthee aangeboden. Tussendoor mogen kinderen drinken; ze krijgen dan water aangeboden. Ook wordt weleens yoghurt aangeboden.

Bijlage 2

Dagritme dreumes/peutergroep Fantaziehuis

7.30-8.30

Kinderen worden door hun ouders gebracht op de groep.

Wij ontvangen de kinderen en hun ouder(s) en vragen hoe het met het kind gaat en of er bijzonderheden zijn. Wij helpen het kind met afscheid nemen van de ouder. Verder gebruiken wij deze tijd om de dag rustig te beginnen met de kinderen. We lezen wat voor, spelen wat en zetten de sapkan, bekers, snijplank en fruit op de tafel klaar (het mes pakken we pas wanneer we aan tafel gaan).

Ouders hebben de mogelijkheid koffie/thee te drinken.

8.30

De kinderen van de Voetjes en de Oortjes gaan naar de eigen groep.

9.15

Met z'n allen aan tafel, aan beide kanten van de tafel zit een medewerker, de ene medewerker schenkt sap in de andere medewerker schilt het fruit. We beginnen de dag met een goedemorgen rondje. Bijvoorbeeld; goedemorgen Isa, goedemorgen Jesse, goedemorgen... en zo gaan we de tafel rond. We vertellen de kinderen welke medewerkers die dag aanwezig zijn. Daarna zingen we liedjes met als laatste een 'eet smakelijk' liedje.

Bij de Voetjes begint het ochtendritueel om 9.15 uur in de kring op een kleedje. Kinderen krijgen de gelegenheid om iets te vertellen over de afgelopen dag, weekend of iets dat hen bezig houdt.

9.45

Alle kinderen hebben wat gegeten en gedronken en zijn klaar om van tafel te gaan. Aan tafel worden snoeten gepoetst en handen afgenomen met een washand. We gebruiken één washand per twee kinderen, een voorkant per kind en een achterkant per kind. De meeste kinderen zullen zelf een washand gebruiken.

De kinderen mogen vrij spelen, we zetten vast wat speelgoed klaar (duplo, boekjes, blokken). We gaan de kinderen die een luier dragen verschonen en motiveren de kinderen om op het potje of op de wc te gaan. Zodra alle kinderen verschoond zijn gaat één medewerker vast een activiteit met de kinderen ondernemen (knutsel, spel, buiten) en de andere medewerker ruimt de troep op van het fruit eten.

11.30

Alle kinderen gaan aan tafel. Ook nu beginnen we de maaltijd weer met het zingen van een 'eet smakelijk' lied. Aan tafel krijgen de kinderen een beker melk en vragen we de kinderen wat ze op hun boterham willen. We smeren de boterham aan tafel en zodra de kinderen dat kunnen mogen ze zelf hun boterham smeren met een kindermes.

Het tijdstip van eten bij de Voetjes is wat later, ongeveer rond 12 uur.

12.15

Alle kinderen hebben brood gegeten en gedronken en zijn klaar om van tafel te gaan. Aan tafel worden snoeten gepeetst en handen afgenomen met een washand. De kinderen mogen rustig een boekje lezen. Eén medewerker gaat bij de spelende kinderen zitten die niet gaan slapen, maar wel rusten. De andere medewerker gaat de kinderen verschonen en zo nodig (als ze gaan slapen) tot de romper uitkleden. Eén leidster leest een verhaaltje voor en brengt de kinderen allen tegelijk naar bed. Zodra de kinderen in bed liggen gaat één medewerker met de kinderen die wakker zijn spelen totdat het tijd voor pauze is (13.00) en de andere medewerker ruimt de troep op van het brood eten.

13.00 - 15.00

Gedurende de pauze tijd slapen een groot deel van de kinderen. Met de kinderen die wakker zijn spelen/ondernemen we een rustige activiteit zoals lezen, kleien, puzzelen. Kinderen die ondertussen wakker worden verschonen we en kleden we aan.

15.00

We kleden alle kinderen aan. Kinderen die nog slapen laten we rustig slapen, tenzij in overleg met ouders anders is afgesproken.

15.15

Alle kinderen gaan aan tafel, we eten een koekje/soepstengel o.i.d. en drinken wat water/kruidenthee. We lezen een boekje voor en poetsen weer handjes en snoeten als we van tafel gaan.

15.45

Tijd voor een tweede activiteit, aan tafel/naar buiten/knutsel/dans o.i.d. (ander doet eerst even een afwasje).

17.00

Alle kinderen gaan aan tafel voor een drankje en een soepstengeltje o.i.d, tekenen/verhaaltje lezen/zingen.

17.30

De kinderen van de Voetjes gaan naar de Mondjes en de kinderen van de Oortjes gaan naar de Handjes en spelen daar het laatste uur. Bij mooi weer zijn de kinderen dikwijls in de tuin en kunt u de kinderen daar ophalen.

18.30

We sluiten de groep, stoelen op tafel, vensterbank regelmatig leeg, prullenbak geleegd, stekkers verwijderd.

Het dagritme en daginvulling van de 3+ groep de Voetjes wijkt enigszins af van bovenstaande. Voor het pedagogisch beleid van de Voetjes hebben wij een aanvulling geformuleerd. Deze kunt u vinden op onze website www.fantaziehuis.nl en ligt ter inzage op de groep.

Bijlage 3

Rituelen en feesten

Op ons kinderdagverblijf staan we stil bij belangrijke gebeurtenissen in het leven van het kind en geven daar aandacht aan.

Wanneer een kind jarig is, vinden wij dat leuk om te vieren. Dit mag, maar moet niet. Kinderen vinden het soms niet fijn om in het middelpunt van de belangstelling te staan. Dit respecteren wij. Het kind mag trakteren. Ook dit mag, maar hoeft niet. Wij geven de voorkeur aan een gezonde traktatie. Wanneer een traktatie veel suikers/vetten en/of zouten bevat, kiezen we ervoor de traktatie in het vakje van het kind in de gang te leggen. Zo kun je als ouder zelf bepalen of je de traktatie wil geven aan je kind.

We maken een muts voor de jarige. De jarige geeft aan wat hij/zij op de muts wil en mag soms meehelpen. Kinderen die jarig zijn mogen op tafel staan en we zingen verjaardagsliedjes. Wanneer een kind een broertje/zusje heeft gekregen besteden wij daar aandacht aan. Het oudste broertje/zusjes mag trakteren en/of iets knutselen voor zijn/haar broertje/zusje. We geven er de voorkeur aan verjaardagen te vieren, zonder dat ouders daarbij aanwezig zijn; dit voor de rust op de groep. Echter, wanneer dit de ouder(s) en het kind dit graag willen is dit bespreekbaar met de medewerker. Met name wanneer het kind Het Fantaziehuis verlaat begrijpen we dat het ook fijn voor de ouder(s) is om afscheid te nemen van de groep en medewerkers.

Eénmaal per jaar vieren wij de verjaardagen van al onze leidsters tegelijk; onze juffendag. Dit wordt ruim van tevoren aangekondigd. We maken er die dag een feest van, maar proberen voor de rust op de groepen het gewone programma zoveel mogelijk te laten plaatsvinden.

Wanneer een kind de groep verlaat of overgaat naar een andere groep besteden wij daar aandacht aan. Wij maken iets met elkaar voor het kind dat de groep verlaat.

Verder besteden wij aandacht aan de volgende feestdagen

Sinterklaas - Kerst - Pasen

De feestdagen proberen we zoveel mogelijk in een ontspannen sfeer te laten verlopen. Dikwijls vinden feestdagen in een hectische tijd plaats (Sinterklaas/kerst) en zijn het veel prikkels voor een kind. We vieren de feestelijkheden, maar proberen het overzichtelijk en klein te houden. Bij Sinterklaas kun je bijvoorbeeld denken aan het uitnodigen van een muzikant die samen met de kinderen Sinterklaasliedjes speelt en zingt.

We knutselen niet apart voor verjaardagen van ouders, opa's en oma's of voor vader- en moederdag. In ons plan heeft u kunnen lezen dat we vooral procesmatig werken en het kind stimuleren in de eigen fantasie en creativiteit. Het gezamenlijk knutselen voor iets als moeder-, en vaderdag brengt met zich mee dat groepen gericht zijn op 'affe werkjes'. Wel vinden we het leuk om papa's en mama's iets te

geven. Het gaat dan om het gebaar dat het leuk is om iets aan een ander te geven. We pakken samen met het kind iets in wat hij/zij de afgelopen tijd heeft gemaakt en geven dat eventueel mee voor de moeder-, vaderdag.

Bijlage 4

Samenwerkingen

Het Fantaziehuis bestaat uit twee verdiepingen. Op de benedenverdieping is het kinderdagverblijf gevestigd met vijf groepen. Op de bovenverdieping hebben we nog twee peutergroepen en spelen kinderen van de buitenschoolse opvang.

De Buitenschoolse opvang wordt gerund door Ludens. Het Fantaziehuis verhuurt deze twee ruimtes + 'Het Fantaziehuis concept' aan Ludens.

Het Kinderdagverblijf heeft in zoverre te maken met de buitenschoolse opvang dat – wanneer de ruimte op de bovenverdieping leeg is – de kinderen soms boven spelen. Deze ruimte is voor kinderen inspirerend (er hangen bijvoorbeeld meubels op de kop aan het plafond!), ze kunnen er heerlijk rennen, spelen, dansen en verkleden.

Een enkele keer zal het kinderdagverblijf samenwerken met de buitenschoolse opvang. Dit op initiatief van de medewerkers. Oudere kinderen vinden het vaak leuk om met de kleintjes te spelen of om bijvoorbeeld voor de lezen.

Sinds augustus 2012 heeft Het Fantaziehuis ook twee eigen locaties buitenschoolse opvang. Wij bieden opvang aan schoolkinderen van de openbare Daltonschool Johan de Witt en de openbare Montessorischool Oog in Al. Beiden gelegen in de wijk Oog in Al.

Sinds mei 2017 is Het Fantaziehuis mede eigenaar en bestuurder van Stichting Brede School Lumiar. Wendy en Viola vormen hier, net als bij Het Fantaziehuis, de directie. Deze vernieuwende vorm van onderwijs heeft als visie dat elk kind honger heeft om te willen leren. Dit onderwijs zet in op het natuurlijk leren, vanuit individuele (leer)behoeften van een kind. Elk kind leert in eigen tempo en ritme en ontwikkelt zich autonoom, in de context van het gezamenlijke karakter van de school. Omdat het een Brede School is, zijn hierin ook een kinderdagverblijf en bso geïntegreerd.